

VV-besluitnota

Registratienummer:
19.058061

De verenigde vergadering

besluit:

1. Een aanvullend krediet van € 700.000,- beschikbaar te stellen voor renovatie van de Kock van Leeuwenduis.

Context

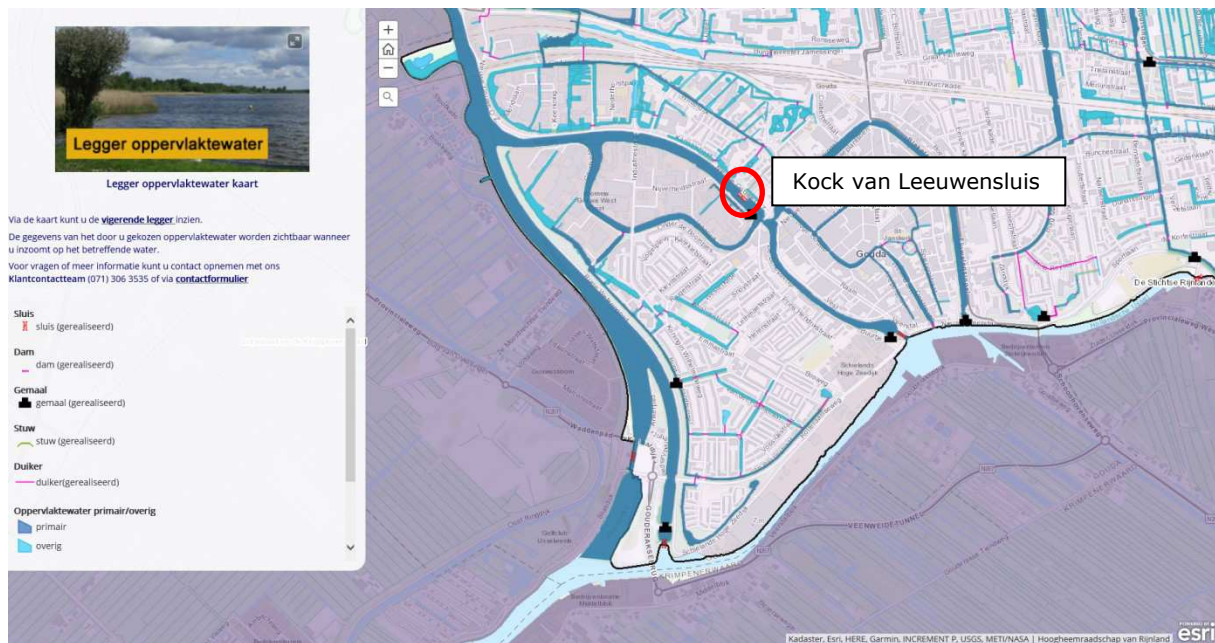
In juli 2018 heeft de VV een uitvoeringskrediet van €765.000,- verleend voor renovatie van de Kock van Leeuwenduis te Gouda (18.081775: [VV - 4 juli 2018 - Hoogheemraadschap van Rijnland](#)). De aanleiding was dat vanuit de bediening signalen kwamen dat vitale onderdelen op het punt stonden geheel uit te vallen.

Aan de Rijnlandse sluizen wordt alleen correctief onderhoud gepleegd en er was tot 2018 in het kader van assetmanagement nog geen aandacht geweest voor sluizen, waardoor er geen onderhoudsplanningen zijn voor de sluizen en geen inspectie- en onderhoudsconcepten. Rijnland heeft tien sluizen met een vaarwegfunctie in onderhoud (zie bijlage). Daarnaast zijn er enige sluizen zonder vaarwegfunctie in eigendom (en onderhoud) van Rijnland. Afgezien van drie sluizen die we in opdracht van de provincies bedienen en onderhouden, is Rijnland voornemens de sluizen over te dragen aan anderen wegens gebrek aan waterstaatkundig belang. Afgelopen jaren heeft Rijnland er al zes afgestoten (deze staan niet meer in de bijlage). De grootste sluis, de Grote Sluis in Spaarndam, is in 2010 gerenoveerd en er worden ook sindsdien regelmatig grotere onderhoudswerken aan verricht. De staat van de overige sluizen is nog niet geheel in beeld.

De Kock van Leeuwenduis is een Rijksmonument en een uniek object in Nederland. Vlak voor de renovatie zou worden aanbesteed, is de sluis in mei 2019 geheel in storing gegaan. Deze storing is in juni 2019 met spoedreparaties verholpen. Nu er voor de totaalrenovatie een gedetailleerd bestek ligt, blijken er meer onderdelen aan renovatie toe te zijn dan eerder gedacht.

Dit komt omdat de lijst van te vervangen onderdelen waarop in 2018 de kostenraming is opgesteld, bepaald is vanuit een NEN-conditiemeting. Voortschrijdend inzicht is, dat deze soort conditiemetingen niet een dekkend beeld opleveren voor een renovatie. Dit leidt nu tot een betreurenswaardige hoge aanvullende kredietvraag. We trekken hier lering uit: vanaf nu zullen we bij toekomstige renovaties van kunstwerken breder en gedetailleerder kijken dan de conditiemeting.

Verder is in 2018 alleen geredeneerd vanuit een extreem correctieve situatie: algehele storing dreigde en de renovatie was gericht op het voorkomen daarvan – vandaar dat direct uitvoeringskrediet is aangevraagd. Nu worden ook onderdelen die niet gelijk stuk zijn, maar die binnen vijf jaar aan vervanging toe zijn, meegenomen. Het tweede leerpunt, dat hieruit volgt: ook bij spoed is bezinning nodig, en een middel daartoe is het eerst aanvragen van een voorbereidingskrediet (in plaats van direct een uitvoeringskrediet, wat wel heel actiegericht is).

Argumenten

1.1 Er worden meer onderdelen gerenoveerd dan eerst gepland

In 2018 waren in de scope voor renovatie opgenomen:

- Aandrijfmechanisme van de roldeuren
- De schakelkasten
- De seinverlichting
- De rinketten
- Dak en goten van het bedieningsgebouw.

Uit de nu volledige opname moeten aan de scope van de renovatie worden toegevoegd:

- Rolmechanisme onder- en bovenzijde van de beiden roldeuren; kosten € 150.000,-
- Civiel-bouwkundig herstel van betonconstructie en conservering houten en metalen onderdelen van sluiskolk en bedieningsgebouw, vernieuwen houten remmingswerken, herstel staal / rubber afdichting roldeuren; kosten tezamen € 100.000,-
- Vervangen elektromotoren, elektrakabels, bedieningspanelen; kosten; € 200.000,-
- Saneren aanwezig asbest in bedieningsgebouw, baggeren sluiskolk, onvoorzien; samen €100.000,-.

1.2 Een aantal te renoveren onderdelen wordt duurder

Er zijn geen algemeen geldende kostenkentallen voor dit unieke object en er is te laag geraamd voor sommige onderdelen. Diverse aanwezige onderdelen moeten op vrijwel identieke wijze nagemaakt worden. Dit alles betekent kostbaar maatwerk en soms zelfs handwerk. Dit zorgt ook voor hogere kosten. In de eerdere kredietaanvraag zijn deze kosten wel geraamd, maar aanzienlijk lager geraamd dan nu uit de inschrijving van de aannemer blijkt. Kosten € 150.000,-
De nu gebruikte kostenkentallen zijn door de aannemer onderbouwd vanuit door hem eerder uitgevoerde gelijksoortige werkzaamheden.

<i>Kostenpost</i>	<i>Bedrag (€)</i>
Rolmechanisme roldeuren	150.000
Bouwkundig herstel beton, hout, staal	100.000
Elektromotoren, elektrakabels	200.000
Asbestsanering, baggeren, onvoorzien	100.000
Duurder 1-op-1 maatwerk unieke onderdelen	150.000
<i>Totaal aan te vragen extra krediet</i>	<i>700.000</i>

1.3 Vanuit de vaarwegfunctie is verdere storing ongewenst

Wanneer de renovatie niet tussen het vaarseizoen 2019 en het vaarseizoen 2020 plaatsvindt, zullen wij ook in 2020 het risico lopen dat de sluisdeuren niet meer open of dicht gaan en de recreatieve vaarwegfunctie langdurig gestremd wordt. Het is in het zomerhalfjaar een zeer drukke sluis (ca. 10.000 passanten). Het betreft recreatief vaargebruik, en de sluis vormt de toegang tot een zogenaamde 'staande mast'-route. De andere recreatieve doorgang door Gouda is niet geschikt voor staande masten. Aansprakelijkheidsstellingen liggen overigens niet in de lijn der verwachting. Het falen van de deuren beïnvloedt ook de waterstanden in Gouda in enige mate (mogelijk hogere waterstanden).

Gezien de maatschappelijke functie, vooral recreatie in Gouda en toerisme in de regio, heeft de huidige renovatie het college van Rijnland op scherp gesteld om de sluis over te dragen aan gemeente en/of provincie en hierop steviger in te zetten. Omdat de sluis al heel lang in bezit en onderhoud van Rijnland is, zullen overnamepartijen geen reden zien om nu aan het (achterstallige) onderhoud bij te dragen. Zij zullen het object alleen in goede staat willen overnemen.

1.4 Deze investering leidt niet tot aanvullende tariefconsequenties

Voor dit project is reeds € 765.000 aan krediet beschikbaar gesteld, wat het totaalkrediet nu brengt op € 1.465.000. In de programmabegroting 2019 is er voor de renovatie van de Kock van Leeuwendsluis rekening gehouden met € 765.000. In de concept-programmabegroting 2020 zal de raming worden opgehoogd met € 700.000 tot € 1.465.000. Daartoe zal de concept-begroting van 2020 tegelijkertijd de stelpostraming van 'extra inzet assets watersystemen' (stelpost toekomstig werk) verlaagd worden met € 700.000, waardoor deze kredietaanvraag niet leidt tot aanvullende tariefconsequenties.

Uitgaande van een afschrijvingstermijn van 20 jaar, bedragen de kapitaallasten van deze kredietaanvraag in het eerste afschrijvingsjaar € 45.900. De uit het krediet voortvloeiende exploitatiekosten komen volledig ten laste van de taak watersysteembeheer. De consequenties voor de belastingtarieven bedragen minder dan 0,5% van de tarieven 2019.

Risico's

1.1 Monumentale status en doorlooptijd

De sluis heeft een uniek monumentaal aandrijf- en sluitingsmechanisme. Het betreft één-op-één vervanging, want wijzigingen aan het monument zijn niet toegestaan. We hebben daarom hier te maken met maatwerk. Dus lange levertijden en relatief hoge kosten.

In de huidige raming zijn stelposten opgenomen die kunnen dienen bij mogelijke onvoorziene werkzaamheden waar wij tijdens de uitvoering alsnog tegenaan lopen. Wat resteert zijn risico's voor de ambitie om de sluis voor het zomerseizoen 2020 weer op orde te hebben.

1.2 Mogelijke overdracht

Er zijn al enige tijd overdrachtsgesprekken gaande met zowel provincie Zuid-Holland als met gemeente Gouda. Deze lopen niet voorspoedig. Het is mogelijk dat Rijnland het beheer van deze sluis in opdracht van de provincie gaat doen (net als bij onder meer de Zien desluis. Bodegraven). Maar er zijn ook opties waarbij de gemeente Gouda een rol speelt.

Dit maakt het onduidelijk op welke termijn de gemaakte renovatiekosten afgeschreven zullen worden. Er is nu uitgegaan van een afschrijvingstermijn van 20 jaar (zie boven bij argument 1.4). Bij een eventueel overdrachtsbesluit kan deze termijn gewijzigd worden, met eventuele tariefsconsequenties.

1.3 Het verkrijgen van subsidies voor deze renovatie is onwaarschijnlijk

De sluis is -voor bepaalde onderdelen- een rijksmonument en staat ook op de 'iconen-lijst' erfgoed van Rijnland.

Omdat we enerzijds nog geen gepland (preventief) onderhoud geregeld hebben voor deze sluis, en anderzijds met spoed aan deze renovatie beginnen, is het verkrijgen van subsidies voor deze renovatie onwaarschijnlijk. Rijnland zal nog wel pogingen ondernemen, maar succes ligt niet voor de hand, volgens de volgende redeneringen:

a. Subsidieregeling restauratie rijksmonumenten Zuid-Holland 2013

Indienen van aanvragen kan vanaf 1 december 2019 voor werkzaamheden die in 2020 plaatsvinden. De subsidie is maximaal 50%; als je minder subsidie vraagt scoor je meer punten. Weigeringsgrond: "de te subsidiëren activiteit reeds in uitvoering is voordat de aanvraag is ingediend".

Hiervoor kijken we of werkzaamheden te splitsen zijn, zodat activiteiten die nog in 2020 plaatsvinden niet al in 2019 gestart zijn. Het feit dat onderhoud urgent is, is voor deze regeling een pluspunt. We gaan in gesprek wat hier nog mogelijk is.

b. Landelijke subsidieregeling instandhouding monumenten via de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed

- De subsidiabele kosten hierbij zijn maximaal 3% van de herbouwwaarde.
- Subsidie is 60%, op basis van een meerjarenonderhoudsplan
- Kosten voor werkzaamheden die reeds aangevangen of voltooid zijn vóór de subsidieverlening, zijn niet subsidiabel.
- Aanvragen voor een onderhoudssubsidie kunnen jaarlijks van 1 februari tot en met 31 maart van het jaar voorafgaand aan de periode van zes kalenderjaren waarvoor subsidie wordt gevraagd worden ingediend..

Door de indieningsperiode is deze landelijke regeling voor de beoogde renovatie niet interessant, want we raden uitstel of vertraging van de start van de renovatie af.

c. Subsidieregeling restauratie rijksmonumenten 2019-2020

Doel van de Subsidieregeling restauratie rijksmonumenten 2019-2020 is het stimuleren van de restauratie van grote rijksmonumenten. In aanmerking voor subsidie komen eigenaren van een rijksmonument, als tegemoetkoming in de restauratiekosten. Om in aanmerking te komen voor subsidie moeten de subsidiabele kosten van het project minimaal € 2,5 miljoen bedragen. Gezien de omvang van de projectkosten Kock van Leeuwensluis (minder dan 2 miljoen euro) valt deze regeling af.

Bijlage

Vaarwegsluizen in onderhoud van Rijnland

1. Grote Sluis Spaarndam – in opdracht van provincie Noord-Holland
2. Zientesluis in Nieuwkoop – in opdracht van provincie Zuid-Holland
3. Slikkendammersluis in Slikkendam – in opdracht van provincie Zuid-Holland
4. Kock van Leeuwensluis in Gouda
5. Sloenesluis te Reeuwijk (zelfbediening)
6. Kolksluis Spaarndam (wordt bediend door een stichting)
7. Sluis Papenveer, Nieuwkoop (zelfbediening) - afstoten naar gem. Nieuwkoop
8. Sluis Den Ham, Boskoop– afstoten naar Provincie Zuid-Holland
9. Koenesluis, Amsterdam – afstoten naar gem. Amstelveen
10. Bosbaansluis, Amsterdam – afstoten naar gem. Amsterdam
11. Sluis Aardam (buiten bedrijf) – afstoten naar gem. Nieuwkoop
12. Sluis Langeraar (buiten bedrijf) – afstoten naar gem. Nieuwkoop
13. Woerdersluis (buiten bedrijf), Spaarndam